

**LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN**

Naturvårdsenheten
Björn Carlberg
08-785 51 13

BESLUT

Datum
2008-11-18

Beteckning
511-2007-83176
0115-03-001

Enligt sändlista

Upphävande av landskapsbildsskydd kring Vallentuna kyrka samt del av Björkby-Kyrkvikens naturreservat

Beslut

Med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken upphäver Länsstyrelsen förordnandet till skydd för landskapsbilden kring Vallentuna kyrka beslutat den 8 november 1967.

Länsstyrelsen upphäver vidare med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken en del av Björkby-Kyrkvikens naturreservat som avses ligga inom detaljplan för Vallentuna trafikplats. Området som upphävs samt den nya reservatsgränsen framgår av bifogad karta, bilaga 2.

Beslutet om att upphäva en del av Björkby-Kyrkvikens naturreservat ska gälla under förutsättning att detaljplanen för Vallentuna trafikplats, antagen den 6 oktober 2008, vinner laga kraft.

Bakgrund

I samband med upprättande av en detaljplan för ombyggnad av Vallentuna trafikplats har Länsstyrelsen från Vallentuna kommun fått en begäran om att upphäva dels en mindre del av Björkby-Kyrkvikens naturreservat, dels att lämna tillstånd för åtgärderna från landskapsbildsskyddet vid Vallentuna kyrka. De områden som berörs av ansökningarna om upphävande och tillstånd utgör en begränsad del av de skyddade områdena i anslutning till trafikplatsen.

Syftet med detaljplanen (plankarta, bilaga 3) är att öka trafiksäkerheten och framkomligheten i korsningen för väg 268 (Väsbyvägen-Angarnvägen) med Roslagsbanan och Stockholmsvägen/Banvägen genom att planlägga för en planskild korsning. Arbetsplan för vägombyggnaden enligt väglagen och järnvägsplan enligt lagen om byggande av järnväg har upprättats.

I Länsstyrelsens samrådsyttrande över detaljplanen för Vallentuna trafikplats den 13 september 2006 framfördes att vi är beredda att bevilja avsteg från skyddet för landskapsbilden för detaljplanen. När det gäller naturreservatet ansåg vi att kommunen lämpligen bör ansöka om att berörd del upphävs. Detaljplanen fastställdes av Vallentuna kommun den 8 oktober 2008.

Björkby-Kyrkvikens naturvårdsområde (bilaga 4) bildades genom Länsstyrelsens beslut den 17 maj 1990. Området är numera att betrakta som naturreservat enligt

övergångsbestämmelserna till miljöbalken. Syftet med naturreservatet är bl.a. att bevara ett välfrekventerat friluftsområde och ett attraktivt kulturlandskap med lång, kontinuerlig hävd.

Landskapsbildsskyddet (bilaga 5) tillkom den 8 november 1967 med stöd av 19 § naturvårdslagen (1964:822) i dess lydelse före 1974. Skyddet innebär att det inom området krävs Länsstyrelsens tillstånd för att uppföra ny byggnad, anlägga vägar och luftledningar, utföra schaktning etc.

Landskapsbildsskydd som skyddsform försvann ur naturvårdslagen redan 1974, då 19 § naturvårdslagen fick nytt innehåll. I övergångsbestämmelserna till 1974 års ändringar angavs emellertid att det i fråga om förordnanden som meddelats enligt 19 § i dess tidigare lydelse gäller äldre bestämmelser intill dess länsstyrelsen förordnar annat. I övergångsbestämmelserna till miljöbalken, 9 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken, anges att beslut som har meddelats före miljöbalkens ikraftträdande om att skydda och vårda ett område eller föremål gäller fortfarande. Sådana beslut ska anses vara meddelade med stöd av miljöbalken.

Ansökan om upphävande av naturreservatet

Av ansökan om upphävande av delar av naturreservatet framgår att det berörda området utgörs av åkermark och bebyggd mark. Den föreslagna trafikplatsen berör en del av reservatsområdet. Vidare kommer ny gång- och cykelväg att dras enligt förslaget till detaljplan. Området i detaljplanen avses att hållas öppet antingen med fortsatt jordbruksdrift eller grässlåtter. Inventeringar av naturreservatet har inte redovisat några naturvärden på åkermarken. Området har dock kulturvärden som öppen mark och vid en huvudsakligen bibehållen markanvändning bevaras även de aktuella kulturvärdena.

Förslag till upphävande av landskapsbildsskyddet i sin helhet

Länsstyrelsen konstaterade under ärendets handläggning att landskapsbildsskyddsområdet i allt väsentligt är beläget inom Björkby-Kyrkvikens naturreservat, förutom begravningsplatsen och kyrkotomten vid Vallentuna kyrka samt mark längs Stockholmsvägen. Området vid kyrkan omfattas av detaljplan samt av bestämmelserna om kyrkliga kulturminnen enligt 4 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Länsstyrelsen tog på eget initiativ upp frågan om att upphäva landskapsbildsskyddet i sin helhet eftersom det kunde antas ha förlorat sin betydelse i och med att det nästan helt ingick i naturreservatet eller har skydd av andra bestämmelser. Upphävande av onödiga regler är önskvärt från allmän synpunkt. Upphävandet av landskapsbildsskyddet innebär inte att områdets skyddsvärde bedöms vara lägre utan enbart att undvika dubbelreglering.

BESLUT

Datum
2008-11-18

Beteckning
511-2007-83176
0115-03-001

Inkomna synpunkter

Förslaget till upphävande av en mindre del av naturreservatet samt hela landskapsbildsförordnandet har skickats på remiss till Vallentuna kommun samt berörda markägare.

Vallentuna kommun anser att upphävandet av landskapsbildsskyddet i sin helhet ska avvakta att motsvarande skydd kan åstadkommas genom ytterligare detaljplanläggning och tillägg i gällande detaljplaner. Befintliga detaljplaner innehåller skyddsbestämmelser för den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen men hänvisar i övrigt till landskapsbildsskyddet kring Vallentuna kyrka utan att beskriva det. Den östra delen av området omfattas inte av detaljplan. Upphävande av landskapsbildsskyddet och reservatet bör begränsas till de mindre delar som kommunen tidigare ansökt om.

Vallentuna församling (fastigheten Vallentuna prästgård 6:2), har yttrat sig och har inget att erinra mot upphävande av landskapsbildsskyddet kring Vallentuna kyrka.

Advokat Viveca Dahlin, ombud för Prästlönetillgångar i Stockholms stift (fastigheten Vallentuna prästgård 1:1), framför följande. Länsstyrelsen har i sin remiss, utan någon redovisning, uttalat att syftet med landskapsbildsskyddet tillgodosätts av andra förordnanden. Länsstyrelsen måste klart redovisa vilka regler som ger ett motsvarande skydd som det gamla landskapsbildsförordnandet. Vallentuna kommun har begärt att del av reservatet upphävs för ombyggnad av Vallentuna trafikplats. Vägverket har genom Länsstyrelsens beslut 2007-09-21 erhållit dispens från gällande förbud i reservatsföreskrifterna för förläggande av en tillfällig väg i den nordöstra delen av naturreservatet. Prästlönetillgångars inställning är att det saknas en redovisning av vilka förändringar som åsyftas inom det område som berör Prästlönetillgångars fastighet och därmed kyrkoområdet. Besked önskas om vilka områden som inte kommer att ges skydd enligt 7 kap. miljöbalken och vilka områden som Länsstyrelsen anser har erforderligt skydd innan ställning kan tas till förslaget om upphävande. Kontakter har inte tagits med Prästlönetillgångar i vare sig denna fråga eller i frågan om dispensansökan för vägarbeten vilket är en brist i handläggningen.

Länsstyrelsens bedömning i frågan om landskapsbildsskyddet

Som nämnts är merparten av landskapsbildsskyddet beläget inom Björkby-Kyrkvikens naturreservat. De föreskrifter som gäller för naturreservatet bedöms täcka bestämmelserna som gäller inom landskapsbildsskyddet. Till reservatet hör vidare en skötselplan som mera i detalj anger området disposition och skötsel. Länsstyrelsen anser att naturreservatet väl täcker det behov av skydd som är syftet med landskapsbildsskyddet inom det område som reservatet omfattar.

BESLUTDatum
2008-11-18Beteckning
511-2007-83176
0115-03-001

Området kring Vallentuna kyrka och begravningsplats ligger utanför naturreservatet. Området omfattas emellertid av detaljplan samt regleras av bestämmelserna om kyrkliga kulturminnen enligt 4 kap. lagen om kulturminnen m.m. Länsstyrelsen bedömer att landskapsbildsskyddet i den delen väl täcks in av andra bestämmelser som reglerar markanvändningen.

Landskapsbildsskyddet omfattar också idag ett område kring Stockholmsvägen, som har tillkommit efter det att landskapsbildsförordnandet tillkom. Länsstyrelsen bedömer att det inte finns skäl att bibehålla landskapsbildsskyddet i den delen.

Prästlönetillgångar i Stockholms stift tar bland annat upp frågor som i första hand rör åtgärder som hänger samman med trafikplatsen, detaljplanen för densamma samt Länsstyrelsens beslut om dispens för tillfällig väg inom naturreservatet, vilka hanteras i andra ärenden som rör trafikplatsen.

Länsstyrelsen anser sammanfattningsvis att området som idag är landskapsbildsskydd har ett högt skyddsvärde men att syftet med landskapsbildsskyddet tillgodoses av naturreservatet och andra bestämmelser som nämnts ovan. Således anser Länsstyrelsen att landskapsbildsskyddet vid Vallentuna kyrka kan upphävas.

Länsstyrelsens bedömning i frågan om naturreservatet

Syftet med detaljplanen är att tillgodose det allmänna intresset av förbättrad framkomlighet och trafiksäkerhet i trafikplatsen. Naturreservatet berörs av detaljplanen för trafikplatsen i en begränsad omfattning. Ansökan om upphävande från kommunen berör ca 0,3 hektar av en landarea på 60 hektar i reservatet. Det område som avses upphävas bedöms inte ha några särskilda värden för rekreation eller några specifika naturvärden, utan utgör en entrézon till reservatet som idag är belägen invid befintlig trafikplats. Entréområdet med dess värden för landskapsbilden och kulturmiljön säkerställs genom detaljplanen. Länsstyrelsen har i samrådsyttrande över detaljplanen tidigare framfört att ett upphävande kan komma ifråga.

Sammanfattningsvis anser Länsstyrelsen med hänvisning till vad som sagts ovan att det finns skäl att upphäva naturreservatet i den begränsade del som detaljplanen omfattar. Beslutet ska villkoras av att detaljplanen vinner laga kraft. Med hänsyn till den obetydliga förlust av naturvärden som sker genom upphävandet anser Länsstyrelsen att kompensation enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket inte krävs.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 6.

BESLUT

Datum
2008-11-18

Beteckning
511-2007-83176
0115-03-001

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektör Stig Orustfjord. Vid ärendets slutliga handläggning har deltagit naturvårdschef Anders Nylén, länsantikvarie Mats Jonsäter, planchef Claes Halling, länsassessor Björn Lundin samt miljöhandläggare Björn Carlberg, den sistnämnde föredragande.

Stig Orustfjord

Björn Carlberg

Bilagor

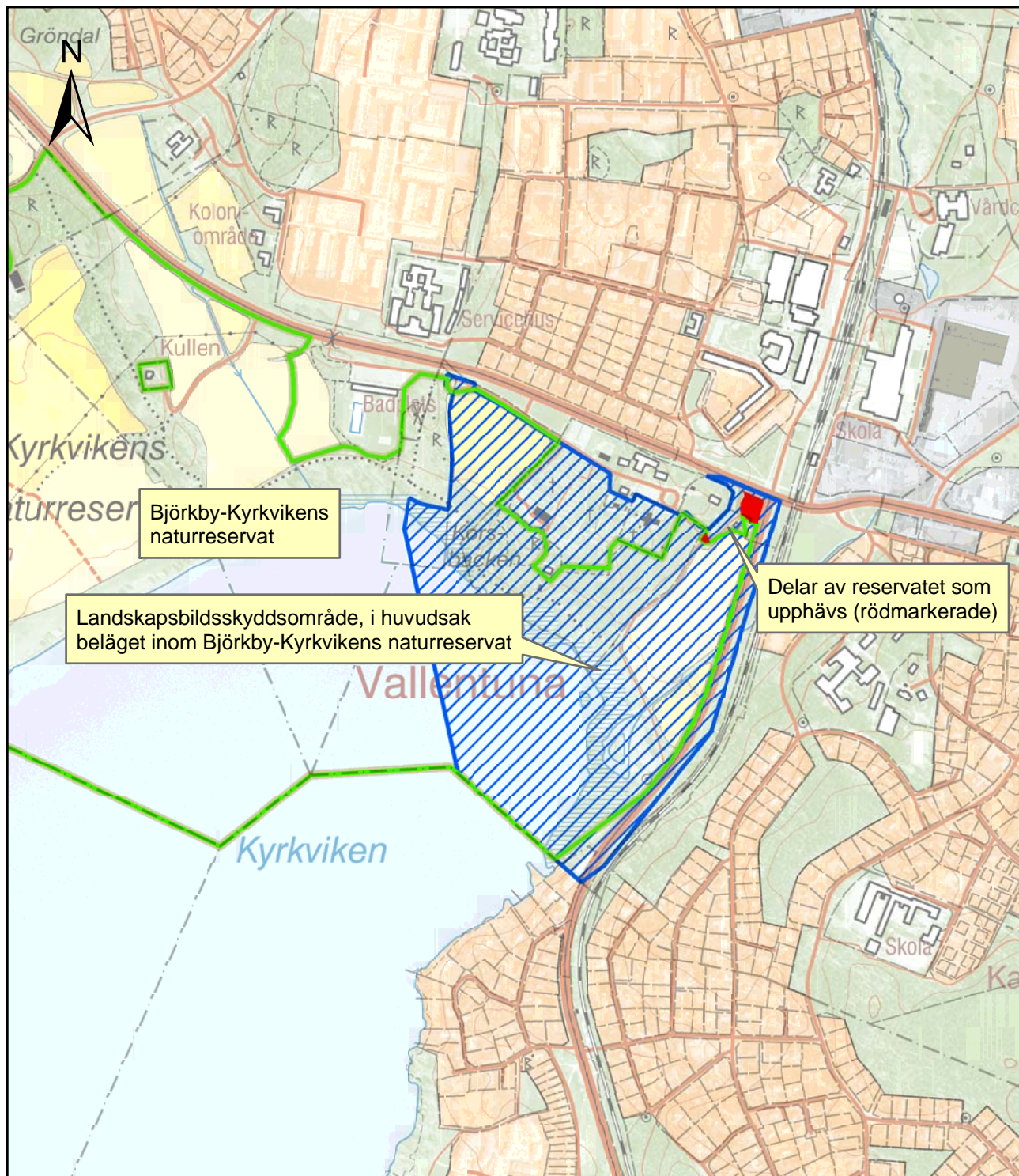
1. Översiktskarta
2. Naturreservat, karta över upphävd del
3. Plankarta, utställning av detaljplan för Vallentuna trafikplats
4. Beslut om bildande av Björkby-Kyrkvikens naturvårdsområde (naturreservat)
5. Förordnande till skydd för landskapsbilden
6. Hur man överklagar

Sändlista

Sändlistan är borttagen i denna version
eftersom den innehåller personuppgifter.

Kungörelse

Beslutet kungörs i ortstidning samt i Stockholms läns författningssamling

Grundkarta © Lantmäteriet, 2006. Ur Geografiska Sverigedata, 106-2004/188-AB

Landskapsbildsskydd - upphävs

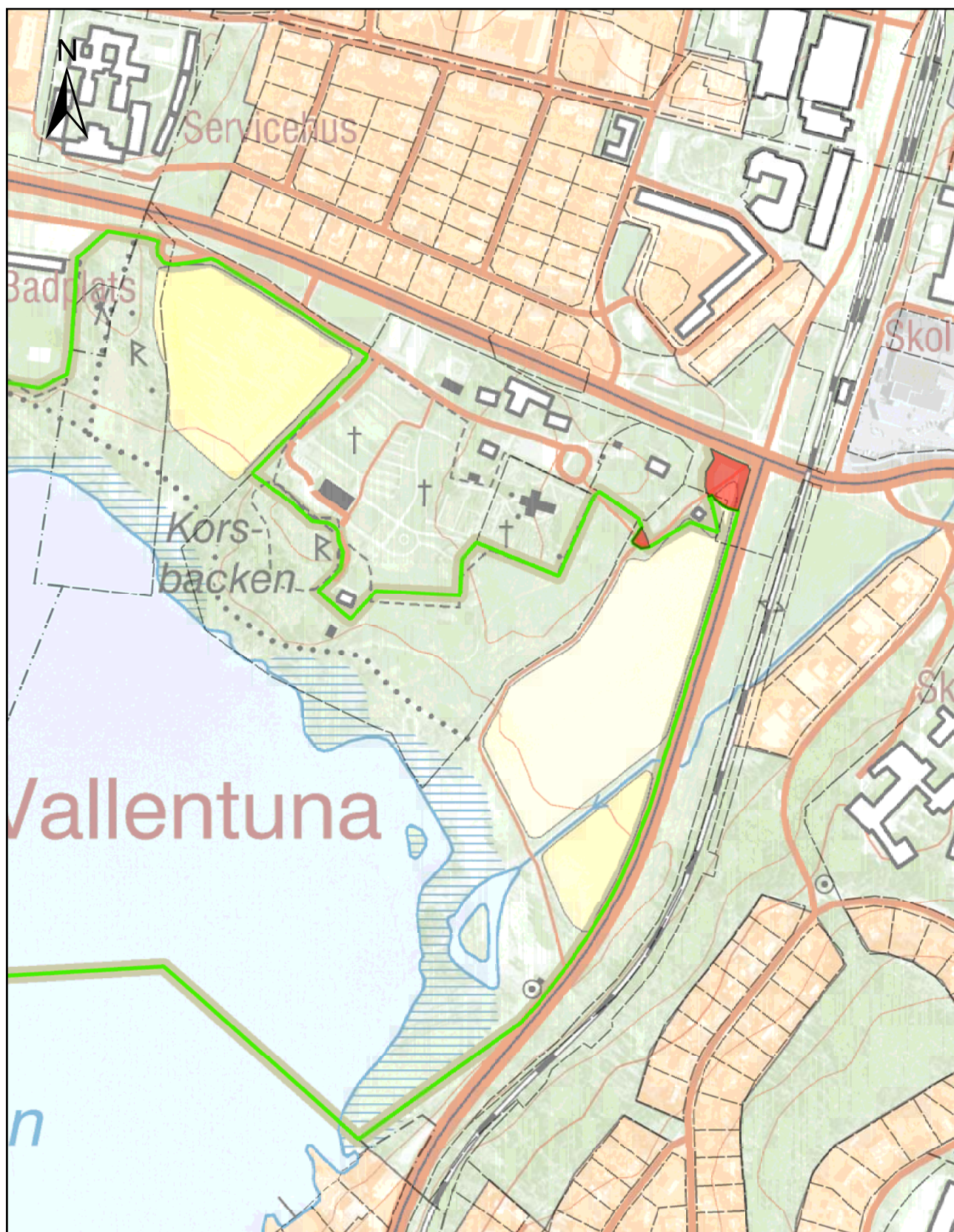
Naturreservat - del som upphävs

Gräns för naturreservatet

0 250 500 meter

Skala: 1:10 000

Grundkarta © Lantmäteriet, 2006. Ur Geografiska Sverigedata, 106-2004/188-AB

0 125 250 meter

- Naturreservat - del som upphävs - kommer att ligga inom detaljplan
- Gräns för naturreservat

Skala: 1:5 000

